

ผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน

ต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปจีน

The Impact of Free Trade Agreement between Thailand and China on Thailand's Durian Export to China

ชื่อผู้วิจัย : ผศ.สมพร กิตติโสภากูร^๑ และ น.ส.วรรณสิริ วรรณวงศ์^๒

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน ต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปจีน ซึ่งเป็นสินค้าตัวหนึ่งในโครงการเก็บเกี่ยวล่วงหน้า (Early Harvest Program) เริ่มลดภาษีสินค้านำเข้าผักและผลไม้พิกัดศุลกากร ตอนที่ ๐๗-๐๘ เหลือร้อยละ ๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ โดยศึกษาสาระสำคัญของข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีนและไทย-จีน สถานการณ์การส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน อุปสรรคต่อการส่งออกทุเรียนของไทยไปประเทศจีน และผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีนต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปประเทศจีน โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) มีตัวแปรอิสระได้แก่ ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลผลิตภาคมวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสาธารณรัฐประชาชนจีน และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทและเงินหยวน ตัวแปรตาม คือปริมาณส่งออกทุเรียนของไทยไปประเทศจีน ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายไตรมาส ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๑

ผลการศึกษาพบว่า ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีนในการลดภาษีนำเข้าสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการให้เหลือร้อยละ ๐ มีผลทำให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปจีนเพิ่มขึ้น แม้ว่าปัญหาในด้านภาษีนำเข้าจะหมดไป แต่ยังมีอุปสรรคในด้านอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกทุเรียนของไทย ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขเพื่อผลักดันการส่งออกทุเรียนของไทยให้ขยายตัวมากกว่าที่เป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นไปตามหลักอุปสงค์ คือปริมาณการส่งออกเปลี่ยนแปลงไป

^๑ อาจารย์ประจำ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

^๒ นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา ๒๕๕๒

ในทิศทางเดียวกับรายได้ (ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของจีน) และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (เงินบาทเทียบกับหยวน) และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้ามกันกับราคา (ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปจีน) ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Abstract

The objective of this research is to study the impact of Free Trade Agreement between Thailand and the People's Republic of China on quantity of Thailand's durian export to the People's Republic of China, which is one of the items in Early Harvest Program. The FTA started reducing an import customs tariff on vegetables and fruits to be 0% from 1st of October 2003. The research is to study about the theme of free trade agreement between ASEAN and the People's Republic of China and Thailand and the People's Republic of China, Thailand's durian export situation to the People's Republic of China, obstacles of Thailand's durian export to the People's Republic of China and the impact of free trade agreement between Thailand and the People's Republic of China on quantity of Thailand's durian export to the People's Republic of China. This study has used Ordinary Least Square method. The independent variables are Thailand's durian export price to the People's Republic of China, real GDP of the People's Republic of China and real exchange rate between Thai baht and China Yuan. The dependent variable is quantity of Thailand's durian export to the People's Republic of China. The data is quarterly time series secondary data during 2001 to 2008.

The findings indicate that free trade agreement between Thailand and the People's Republic of China in reducing import customs tariff of all lists of vegetables and fruits to be 0% increase quantity of Thailand's durian export to the People's Republic of China. Although there's no import customs tariff problem, other obstacles still exist to be the barriers for Thailand's durian export which must be solved in order to increase the growth of Thailand's durian export. However, quantity of Thailand's durian export to the People's Republic of China follows the law of demand. The quantity of durian export changes in the same direction with the income (GDP of the People's Republic of China) and the real exchange rate (Thai baht compared with China Yuan) and changes in the opposite direction with the price (Thailand's durian export price to the People's Republic of China) which follow the assumptions significantly.

บทนำ

ประเทศไทยดำเนินนโยบายส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศหลายแนวทาง ส่วนหนึ่งคือ การจัดตั้งเขตการค้าเสรี โดยในปี ๒๕๕๒ ประเทศไทยได้ลงนามในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ มาแล้ว ดังต่อไปนี้

๑.เขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย ลงนามวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖ สำหรับ Early Harvest Scheme ในสินค้า ๘๒ รายการ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๗ ภาษีลดจจร้อยละ ๕๐ ของอัตราภาษีปี ๒๕๔๗ และลดอีกร้อยละ ๒๕ ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๘ และยกเลิกการเก็บภาษีตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๙

๒.เขตการค้าเสรีไทย-เปรู ลงนามวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งครอบคลุมการเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้า บริการและการลงทุนรวมทั้งการขยายความร่วมมือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นเขตการค้าเสรีโดยสมบูรณ์ภายในปี ๒๕๕๘ (ยกเลิกภาษีระหว่างกันทันทีที่เริ่มความตกลงไม่น้อยกว่า ๕๐% ของจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด)

๓.เขตการค้าเสรี BIMSTEC (ประกอบด้วย ๗ ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย พม่า เนปาล ศรีลังกา และไทย) ลงนามวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ มีผลตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ลดภาษีสินค้าในกลุ่ม Fast Track และตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ลดภาษีสินค้ากลุ่ม Normal Track

๔.เขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ลงนามวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ (ครอบคลุมสินค้าทุกรายการ เหลือร้อยละ ๐ ทันที) โดยกำหนดให้ไทยและออสเตรเลียเริ่มเปิดเสรีการค้าทั้งในด้านสินค้า บริการ และการลงทุนระหว่างกัน รวมทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยที่เข้มงวดของออสเตรเลียและมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด และในสาขาต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า

๕.เขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ ลงนามวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๘ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ (ครอบคลุมสินค้าทุกรายการ เหลือร้อยละ ๐ ทันที) ซึ่งจะครอบคลุมเรื่องการเปิดตลาดด้านการค้าสินค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการค้า เช่น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น

๖.เขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ลงนามวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ โดยมีความร่วมมือกันในด้าน การเกษตร เศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

๗.เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ลงนามวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เพื่อเป็นกรอบและแนวทาง สำหรับการเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ที่ครอบคลุมทั้งเรื่องการเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ และต่อมาทั้งสองฝ่ายสามารถสรุปการเจรจาและ

และลงนามในความตกลง ด้านการค้าสินค้าระหว่างอาเซียน-จีน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๘.เขตการค้าเสรีไทย-จีน ลงนามวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยให้นำสินค้าเกษตรพิกัดศุลกากรตอนที่ ๐๗-๐๘ (ผักและผลไม้) มาเร่งลดภาษีระหว่างกันก่อนประเทศอาเซียนอื่น ๆ โดยลดอัตราภาษีให้เหลือร้อยละ ๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖

จีนเป็นตลาดส่งออกผลไม้ที่สำคัญของไทย ไทยส่งออกผลไม้ไปยังจีนประมาณ ๒๐๐,๐๐๐-๓๐๐,๐๐๐ ตัน/ปี ผลไม้ที่ผู้บริโภคชาวจีนให้ความนิยมมาก ได้แก่ ทูเรียน มังคุด ลำไย กัลยไช้ ชมพู่ทับทิม จันทร์ มะม่วงน้ำดอกไม้ เงาะโรงเรียน ส้มโอ มะขามหวาน มะพร้าวน้ำหอม ส้มเปลิ้อกร่อน เป็นต้น

ทูเรียนเป็นผลไม้ที่ได้รับความนิยมมากในหมู่ผู้บริโภคชาวจีนตอนใต้ โดยประมาณว่า ในมณฑลต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในเขตดูแลของนครเซี่ยงไฮ้ มีปริมาณการบริโภครวมประมาณ ๒๐,๐๐๐ ตันต่อปี โดยเฉพาะในนครเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจ้อเจียง มณฑลอันฮุย และมณฑลเจียงซู ทูเรียนเป็นผลไม้ที่ปลูกได้ในเขตร้อนชื้น แม้ว่าหลายประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกทูเรียนและพยายามพัฒนาพันธุ์ทูเรียนในเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะเวียดนาม แต่ทูเรียนของไทยยังคงได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายสำหรับผู้บริโภคชาวจีน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.เพื่อศึกษาสถานการณ์การส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน อุปสรรคต่อการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

๒.เพื่อศึกษาผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีนต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนซึ่งเป็นผลไม้ส่งออกที่สำคัญของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

ระเบียบวิธีการศึกษา

๑.การศึกษาในเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายถึงสาระสำคัญของข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน และไทย-จีน สถานการณ์การส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน และอุปสรรคต่อการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

๒.การศึกษาในเชิงปริมาณ ศึกษาผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีนต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มีตัวแปรอิสระได้แก่ ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสาธารณรัฐประชาชนจีน และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงระหว่างเงินบาทและเงินหยวน ตัวแปรตาม คือ ปริมาณส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน การศึกษาใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square) ข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลรายไตรมาสโดยมีจำนวน ๓๒ ข้อมูล

ผลการศึกษา

ไทยมีการส่งออกทุเรียนสดไปยังตลาดโลกในปี ๒๕๕๑ ประมาณ ๒๑๙,๔๓๙ ตัน มูลค่า ๓,๕๔๘.๒๐ ล้านบาท ซึ่งตลาดส่งออกที่สำคัญของทุเรียนสด ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ฮองกง อินโดนีเซีย และไต้หวัน ที่มีสัดส่วนการส่งออกทั้งสิ้นมากกว่าร้อยละ ๙๐ ของปริมาณการส่งออกทุเรียนสดของไทย

ในช่วงก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน ไทยส่งออกทุเรียนสดไปจำหน่ายยังฮ่องกงมากที่สุด โดยในปี ๒๕๔๕ ไทยส่งออกทุเรียนสดไปฮ่องกงประมาณ ๔๕,๙๖๓ ตัน มูลค่า ๘๖๘.๘๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕ ของการส่งออกทุเรียนสดของไทย ขณะที่ส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพียง ๓๘.๖๓ ตัน มูลค่า ๑.๑๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๓ ของการส่งออกทุเรียนสดของไทย มีความเป็นไปได้ว่าการส่งออกทุเรียนไทยไปยังฮ่องกงนั้นเพื่อเป็นการส่งต่อไปยังจีน โดยจะเห็นได้ว่าปริมาณการส่งออกทุเรียนไปฮ่องกงลดลงหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีนแล้ว โดยในปี ๒๕๕๑ ไทยส่งออกทุเรียนสดไปสาธารณรัฐประชาชนจีนประมาณ ๙๓,๘๘๘.๘๖ ตัน มูลค่า ๑,๕๕๑.๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗๙ ของการส่งออกทุเรียนสดของไทย ขณะที่ส่งออกไปฮ่องกงประมาณ ๖๑,๕๑๓.๓๓ ตัน มูลค่า ๗๓๔.๔๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๓ ของการส่งออกทุเรียนสดของไทย

ปัญหาและอุปสรรคการส่งออกทุเรียนไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

๑. ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

มาตรฐานคุณภาพสินค้าของไทยบางส่วนยังไม่มีข้อกำหนดคุณภาพและขาดความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานสินค้าส่งออกของทั้ง ๒ ประเทศ ให้เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกัน

การตรวจรับรองโรคพืชและแมลง ในการนำเข้าผลไม้ต้องมีใบรับรองโรคพืชและแมลง และต้องผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐด้านสุขอนามัยพืช ณ ด่านกักกันพืช ที่ท่าอากาศยานและท่าเรือ

๒. ในการส่งออกผลไม้ ผลผลิตต้องมาจากสวนที่จดทะเบียนและผ่านการตรวจสอบจากกรมวิชาการเกษตร

๓. การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มภายในสาธารณรัฐประชาชนจีน แม้อัตราภาษีนำเข้าจะลดเหลือศูนย์ก็ตาม แต่สาธารณรัฐประชาชนจีนยังมีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้นำเข้าร้อยละ ๑๓ สำหรับผลไม้สด

๔.แหล่งรวบรวมและกระจายสินค้าของไทย ยังขาดผู้ขายส่งสินค้า (Distributors) ของไทย ในตลาดจีนที่ทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมสินค้าที่นำเข้ามาจากไทย และกระจายสินค้าของไทยไปยังตลาดในมณฑลต่างๆ ในสาธารณรัฐประชาชนจีน

๕.เส้นทางและระวางขนส่งสินค้าในส่วนที่ยังเป็นปัญหา ค่าระวางขนส่งค่อนข้างสูงและขาดแคลน โดยเฉพาะในช่วงที่ต้องการส่งออกมากๆ ขาดเรือพาณิชย์ที่เป็นของไทยในการขนส่งสินค้าเส้นทางแม่น้ำโขง ซึ่งปัจจุบันต้องพึ่งพาเรือพาณิชย์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนเกือบทั้งหมด

๖.ความเข้าใจการบริหารจัดการธุรกิจการเงิน ขาดศูนย์กลางข้อมูลทางด้านธุรกิจการค้าเชิงลึกของสาธารณรัฐประชาชนจีนทั้งด้านกฎหมาย ระเบียบ และวัฒนธรรมการค้าของจีนที่จะเชื่อมโยงให้กับผู้ส่งออกของไทยใช้ในการตัดสินใจลงทุนรวมทั้งปัญหาการเจรจาทางการค้าที่ยังใช้ภาษาจีนเป็นหลัก

๗.ปัญหาอื่น ๆ เช่น ข้อจำกัดทางด้านธรรมชาติของผลไม้ ลักษณะการผลิตเป็นเกษตรรายย่อย การขายสินค้าในลักษณะขายฝาก เป็นต้น

ในการศึกษาเชิงปริมาณได้ทำการทดสอบค่า residual ของสมการ เพื่อทดสอบเสถียรภาพของสมการ ผลการทดสอบพบว่า ค่าสถิติ t (t-statistics = -๘.๐๐๔๘๔๘) มีค่ามากกว่า ADF ทุกระดับความเชื่อมั่น (๑%, ๕%, ๑๐%) ซึ่งมีค่าเท่ากับ -๓.๖๗๐๑๗๐, -๒.๙๖๓๙๗๒ และ -๒.๖๒๑๐๐๗ ตามลำดับ หมายความว่า ปฏิเสธสมมุติฐานหลักที่ว่า E มีปัญหา unit root ดังนั้น สมการมีความเสถียรภาพไม่เป็น spurious regression

ในการวิเคราะห์ผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน ต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทย ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดตัวแปรอิสระ ๔ ตัว ตามทฤษฎีอุปสงค์ คือ ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน (P) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงรายไตรมาสของสาธารณรัฐประชาชนจีน (YCN) อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (RER) และตัวแปร Dummy โดยให้ค่าเป็น ๐ สำหรับข้อมูลในช่วงก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน (ไตรมาสแรกของปี ๒๕๔๔ ถึง ไตรมาสที่สาม ของปี ๒๕๔๖) และมีค่าเป็น ๑ สำหรับข้อมูลหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน (ไตรมาสที่สี่ของปี ๒๕๔๖ ถึง ไตรมาสที่สี่ของปี ๒๕๕๑)

ผลการศึกษาเป็นดังนี้

$$\ln X_t = 71.30654 - 3.210037 \ln P_t + 1.823636 \ln YCN_t + 9.947013 \ln RER_t + 3.963453 D_t$$

(3.739213) (-7.050195) *** (1.739355)* (2.036577)** (6.452434)***

$$R^2 = 0.918888 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.906872$$

$$F\text{-statistics} = 76.49876 \quad D.W. = 2.067423$$

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่า t-statistics

- * มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๐
- ** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕
- *** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๙

ผลการคำนวณพบว่า R^2 ของสมการมีค่าเท่ากับร้อยละ ๙๒ แสดงให้เห็นว่า ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถอธิบายได้จากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระต่าง ๆ ได้แก่ ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลัดภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงรายไตรมาส ของสาธารณรัฐประชาชนจีน อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง และตัวแปร Dummy โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ส่วนอีกร้อยละ ๘ เป็นอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยอื่น ๆ นอกจากปัจจัยทั้งสี่ที่กล่าวมาแล้ว โดยสมการมีค่า F-statistics เท่ากับ ๗๖.๔๗ D.W. เท่ากับ ๒.๐๗ อยู่ในช่วงที่ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

จากการตรวจสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรแต่ละตัวด้วย t-statistics ของค่าสัมประสิทธิ์ พบว่า ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน (P) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๙ ผลัดภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงรายไตรมาสของสาธารณรัฐประชาชนจีน (YCN) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๐ อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (RER) มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ และตัวแปร Dummy (D) ซึ่งเป็นตัวแปรทางนโยบายข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๙

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ราคาส่งออกทุเรียนกับปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ทุเรียนต่อราคา คือ ๓.๒๑ หมายความว่า ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ ๑ ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ ๓.๒๑ ในทิศทางตรงข้ามกัน โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ผลัดภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงรายไตรมาสของสาธารณรัฐประชาชนจีนกับปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์ทุเรียนต่อรายได้ คือ ๑.๘๓ หมายความว่า ผลัดภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงรายไตรมาสของสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ ๑ ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ ๑.๘๒ ในทิศทางเดียวกัน โดยที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงกับปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หมายความว่า อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงเปลี่ยนแปลงไปร้อยละ ๑ จะทำให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันร้อยละ ๙.๙๕ โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ตัวแปร Dummy จากผลการประมาณค่าพบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง ผลกระทบที่มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงรายไตรมาสของสาธารณรัฐประชาชนจีน และราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน หมายความว่า ภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน เพิ่มขึ้น ๓.๙๖ ตันต่อไตรมาส

สรุป

ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีนในการลดภาษีนำเข้าสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการให้เหลือร้อยละ ๐ มีผลทำให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้น ดูได้จากในปี ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นช่วงก่อนเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน ไทยส่งออกทุเรียนไปเป็น มูลค่า ๒.๙๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๒ ของการส่งออกทุเรียนของไทย แต่ภายหลังจากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีนแล้ว ในปี ๒๕๕๑ ไทยส่งออกทุเรียนไปสาธารณรัฐประชาชนจีนประมาณ ๙๓,๘๘๘.๘๖ ตัน มูลค่า ๑,๕๕๑.๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗๙ ของการส่งออกทุเรียนของไทย จะเห็นได้ว่าปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยหลังการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน มีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างมาก และจากการศึกษาในเชิงปริมาณให้ผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ภายหลังจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้น ๓.๙๖ ตันต่อไตรมาส แต่แม้ว่าปัญหาในด้านภาษีนำเข้าจะหมดไป แต่ไทยก็ยังต้องเผชิญกับอุปสรรคในด้านอื่นๆ ที่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออกทุเรียนของไทย โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพสินค้า ปัญหาสารตกค้าง ปัญหาด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ปัญหาการขนส่ง และปัญหาการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อผลักดันการส่งออกทุเรียนให้ขยายตัวมากกว่าที่เป็นอยู่

ผลการศึกษาสมการอุปสงค์การส่งออกทุเรียนไปสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ปัจจัยที่กำหนดปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลกระทบที่มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงของสาธารณรัฐประชาชนจีน อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (เงินบาทเทียบกับหยวน) และข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๙ ๙๐ ๙๕ และ ๙๙ ตามลำดับ ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน

เป็นไปตามหลักอุปสงค์ คือ ปริมาณการส่งออกทุเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับรายได้ (ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศที่แท้จริงของสาธารณรัฐประชาชนจีน) และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง (เงินบาทเทียบกับหยวน) และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับราคา (ราคาส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน) ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาพบว่าทุเรียนมีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคามาก ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-จีน ทำให้ราคานำเข้าทุเรียนของไทยลดลง ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยเพิ่มขึ้นมากกว่าสัดส่วนราคาที่ลดลง ดังนั้น สำหรับทุเรียนที่มีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคามาก การลดราคาจะมีผลต่อปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทย

ทุเรียนมีความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้มาก ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยจะเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่มากกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยจึงขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจของจีนซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าด้วย

จากการศึกษาพบว่า อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อหยวนที่อ่อนค่าลงจะทำให้ปริมาณการส่งออกทุเรียนของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยควรมีการดูแลอัตราแลกเปลี่ยนให้อ่อนค่าเมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น เพื่อให้การส่งออกของไทยสามารถแข่งขันในด้านราคากับประเทศอื่นได้

ข้อเสนอแนะ

ในการแก้ไขปัญหาต้องอาศัยความร่วมมือของทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมมือกัน เนื่องจากปัญหาบางด้านภาคเอกชนไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตัวเองต้องให้ภาครัฐช่วยเหลือ แต่ขณะเดียวกันภาคเอกชนก็ต้องมีการปรับตัวในการแข่งขันด้วยเช่นกัน แนวทางการแก้ไขปัญหา มีดังนี้

๑.การพัฒนาการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ ภาครัฐต้องหามาตรการสนับสนุนพัฒนาชาวสวนทุเรียนให้มีความรู้ในด้านเทคโนโลยี การปลูก การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา และบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้สารกำจัดแมลงและโรคพืชที่ถูกต้องให้กับชาวสวนทุเรียน เพื่อรักษาคุณภาพและภาพลักษณ์ของทุเรียนไทย

๒.ควรมีการร่วมมือประสานงานระหว่างภาครัฐไทยและภาครัฐของสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างใกล้ชิด เพื่อทราบมาตรการ วิธีการตรวจสอบสินค้านำเข้าที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เพื่อเตรียมการปรับปรุงทุเรียนของไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อ เพื่อที่จะได้ไม่ถูกกักและถูกทำลาย

๓.ภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ผลไม้ไทยโดยเฉพาะทุเรียนให้ชาวจีนรู้จักผลไม้ไทยมากขึ้น โดยมีการจัดงานแสดงสินค้าตามเมืองใหญ่ ๆ ของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประจำทุกปี เพื่อให้คนจีนได้ชิมและรู้จักผลไม้ไทย ตัวอย่างเช่น เคยมีบริษัทของไทยนำทุเรียนไปขายที่จีน โดยจัดวางสวยงาม บรรจุหีบห่ออย่างดี แต่กลับไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะคนจีนไม่รู้จักวิธีการแกะทุเรียนรับประทาน ดังนั้น ถ้าจะให้คนจีนรับประทานทุเรียนไทยเป็นต้องแกะให้เขาชิมเลย หลายคนพอได้รับประทานทุเรียนดี ๆ ของไทยจะชอบทุกราย

๔.ภาครัฐควรเจรจากับทางการสาธารณรัฐประชาชนจีนในการลดภาษีมูลค่าเพิ่มผลไม้สดจากร้อยละ ๑๓ ให้เหลือร้อยละ ๐ เพื่อช่วยให้ทุเรียนไทยสามารถแข่งขันได้มากขึ้น

๕.ภาครัฐควรพัฒนาเส้นทางการขนส่งทางบกให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการขนส่งทางบกผ่านชายแดนไทยเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านในหลายเส้นทางจะใช้เวลาสั้นกว่าการขนส่งทางเรือ โดยใช้เวลาประมาณ ๒ วัน ซึ่งสั้นกว่าการขนส่งทางเรือประมาณ ๓-๕ วัน ทำให้ผลไม้ไทยมีคุณภาพและความสดยาวนานขึ้นและสามารถกระจายไปยังตลาดในภูมิภาคต่าง ๆ ของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เพิ่มขึ้น พร้อมกันนี้ยังลดต้นทุนในการขนส่งจากไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนลงอีกด้วย.

เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลการส่งออกผลไม้ไทยไปจีน [ออนไลน์]. (พฤษภาคม ๒๕๕๒). เข้าถึงได้จาก : [http://www.](http://www.depthai.go.th)

[depthai.go.th](http://www.depthai.go.th)

ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.dft.go.th/the_files

[\\$\\$\\$๑๒/level๓/FTA_AChina/htm](http://www.dft.go.th/the_files/$%๑๒/level๓/FTA_AChina/htm)

ศิริณ พงศ์มพัฒน์ และคณะ. (๒๕๔๘). รายงานโครงการประมวลข้อมูลผลกระทบและนโยบาย

การจัดทำเขตการค้าเสรี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไทย-จีนสู่เส้นทางค้าเสรีผักผลไม้ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.mof.or.th/fruit-olympic/>

[freetrade-thaichina.htm](http://www.mof.or.th/fruit-olympic/freetrade-thaichina.htm)

ศูนย์สารสนเทศการค้าระหว่างประเทศ. (มีนาคม ๒๕๔๘). ขั้นตอนการส่งออกทุเรียนสด แซ่เหียน

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.depthai.go.th/Dep/GDOC>

สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเชียงใหม่. (๒๕๕๒). โครงการส่งเสริมการส่งออกสินค้าเกษตรไทยผ่านภาค

ตะวันออกของจีน [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [http://www.mfa.go.th/business/news_](http://www.mfa.go.th/business/news_China๒.php?id=๓๑๖๗๕)

[China๒.php?id=๓๑๖๗๕](http://www.mfa.go.th/business/news_China๒.php?id=๓๑๖๗๕)

สศก.เปิดผลการศึกษาเส้นทาง R9 และ R12 โอกาสของไทยสู่การส่งออกไปจีน. เข้าถึงได้จาก :

[http://www.home.kku.ac.th/laos/index.php?option=com_content&task=view&id=๔๐๒
&Itemid=๗๗](http://www.home.kku.ac.th/laos/index.php?option=com_content&task=view&id=๔๐๒&Itemid=๗๗)

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรประจำกรุงปักกิ่ง. (๓ มิถุนายน ๒๕๕๒). **การผลิตและตลาดผลไม้ในจีน** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://tg.thaicombj.org.cn/taiguo/img/h9ba-fruit%๒๐market%๒๐in%๒๐china.pdf>

สำนักงานบริหารการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป. (พฤศจิกายน ๒๕๕๐). **สถานการณ์การค้าทุเรียน** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.dft.moc.go.th/the_files/.../DURAIN%๒๐๕๐%๒๐\(มค.-กย.\).doc](http://www.dft.moc.go.th/the_files/.../DURAIN%๒๐๕๐%๒๐(มค.-กย.).doc)